

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

9768 *Llei orgànica 10/2015, de 10 de setembre, per la qual es regulen l'accés i la publicitat de determinada informació que contenen les sentències dictades en matèria de frau fiscal.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

La Constitució espanyola disposa en el seu preàmbul la voluntat de la nació d'establir una societat democràtica avançada. El principi de publicitat de les actuacions públiques forma part dels principis que han de regir l'actuació de tots els poders públics per fer efectiu aquest objectiu.

El principi de publicitat de les actuacions judicials i les sentències dictades pels tribunals està consagrat a l'article 120 de la Constitució espanyola. Es tracta d'un principi que enllaça amb el principi de transparència judicial i de control públic del procés, concebuts com a garanties fonamentals d'aquest. Així, la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, a l'article 232, recull el principi general de publicitat de les actuacions judicials i l'article 235 bis estableix respecte de les sentències l'accés al text d'aquestes, i fixa una sèrie de limitacions. Així mateix, l'article 260 fa una referència expressa a la possibilitat que, per llei, s'estableixi la preceptiva publicitat de les sentències judicials.

Els límits a l'accés els ha analitzat la doctrina del Tribunal Constitucional i la del Tribunal Suprem, que han anat matisant el principi de publicitat en el cas de les sentències judicials. Així, el Tribunal Constitucional ha considerat que la divulgació de dades personals contingudes a les sentències judicials, especialment en l'àmbit penal, pot constituir una intromissió il·legítima en el dret a la intimitat. De la mateixa manera, el Tribunal Suprem ha limitat el principi general de publicitat del procés en el cas de la sentència perquè entén que hi ha altres drets com el dret a l'honor o a la intimitat que poden topiar amb aquest principi.

Tots aquests drets, tot i que estan consagrats constitucionalment, no són absoluts, sinó que són de configuració legal, i com a tal, el legislador pot introduir excepcions i límits per raons d'interès públic i especialment quan topen amb altres valors també previstos a la Constitució, límits que han de respondre en tot cas als principis que informen el dret a la protecció de dades de caràcter personal que conté la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i molt especialment el principi de proporcionalitat, el d'exactitud i el de conservació de les dades, tal com ha assenyalat l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

En definitiva, a l'hora de configurar legalment l'abast que ha de tenir l'accés a les dades contingudes en les sentències judicials és necessari ponderar adequadament els diferents interessos que es pretenen salvaguardar. De fet, en molts països del nostre entorn, així com en altres supòsits de dret comparat, s'observa que la publicitat de la sentència arriba per regla general fins i tot a les dades personals de les parts, atès que es considera que el seu accés està protegit pel principi de publicitat processal, i s'han efectuat determinades cauteles només pel que fa al seu tractament posterior a través de bases de dades automatitzades de jurisprudència. Tant és així, que en l'àmbit europeu fins i tot la cita de jurisprudència es fa per referència a les parts que hi intervenen, siguin persones físiques o jurídiques.

En el cas concret dels delictes relacionats amb la defraudació fiscal, enfront de l'interès del condemnat, s'alça l'interès públic. S'ha de tenir en compte que el bé jurídic protegit en aquests casos s'ha elevat a rang constitucional en l'article 31 de la Constitució espanyola, la qual cosa és rellevant a l'hora de fer aquesta ponderació en aquest àmbit, ja que no s'ha d'oblidar que el deure constitucional de contribuir al sosteniment de les despeses públiques té com a revers el dret del conjunt de la societat a exigir el compliment de les obligacions tributàries, així com al control de l'activitat de tots els poders públics dirigida a la lluita contra el frau fiscal, concreció en aquest àmbit del principi general de transparència que ha d'informar l'activitat pública i molt especialment l'actuació judicial.

La modificació que es fa en aquesta Llei orgànica es cohonesta amb la de la Llei de modificació parcial de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària, que regula la possibilitat de publicar la identitat dels qui causen un perjudici econòmic més gran a la hisenda pública, i per tant a tota la societat, i introdueix importants excepcions al principi general de reserva tributària que estableix l'article 95 bis d'aquesta Llei, excepció que es fa precisament a la llum d'aquests principis. Doncs bé, en connexió amb aquesta modificació, i com a complement indissociable d'aquesta, s'articula la que ara s'introdueix amb aquest text, ja que seria incoherent que es publicués la identitat dels qui per uns motius o altres han deixat d'abonar les seves obligacions tributàries i en canvi quedés oculta precisament la dels grans defraudadors, condemnats en sentència ferma per delictes d'aquesta naturalesa.

No obstant això, les actuacions tributàries i les actuacions judicials es regeixen per principis diferents. Les primeres per la confidencialitat, llevat de les excepcions que es determinin per llei, les segones, les judicials, per la publicitat, llevat de les excepcions que preveu la Llei orgànica del poder judicial. De manera que, a diferència del que succeeix en l'àmbit tributari, la regulació de l'accés a la informació continguda en les sentències s'ha de fer per llei orgànica.

D'altra banda, s'ha de destacar igualment que les condemnes imposades per la comissió de delictes relacionats amb la defraudació fiscal tenen una rellevància important fora del procés, atès que diferents normes estableixen conseqüències a aquestes condemnes en matèria de contractació pública, subvencions i ajudes públiques o d'intervenció i disciplina d'entitats financeres, l'aplicació de les quals només és efectiva si se n'efectua una publicitat, encara que sigui parcial.

La publicitat de les sancions tant administratives com penals s'ha incorporat en el nostre ordenament jurídic en diferents àmbits dels quals es predica una protecció especial. Així succeeix en el sector financer, en matèria de prevenció de riscos laborals i recentment respecte de les sancions comeses pels alts càrrecs, on s'ha observat l'eficàcia d'aquest tipus de mesures en relació amb la finalitat perseguida.

A la vista de tot això, la present Llei pondera adequadament els drets del condemnat i de la resta de participants en el procés a la intimitat i a la protecció de les seves dades d'acord amb la jurisprudència dels nostres tribunals i del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, atès que l'accés es limita a les dades del condemnat o del responsable civil i no de la resta de subjectes i només respecte de les sentències fermes.

La Llei consta d'un sol article modificatiu de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, una disposició transitòria única i tres disposicions finals.

A l'article únic s'introdueix en aquesta Llei orgànica un nou article 235 ter a la Llei orgànica del poder judicial, el primer apartat del qual reconeix el caràcter públic de l'accés a la decisió de les sentències condemnatòries fermes en matèries especialment rellevants per al control fiscal: delictes contra la hisenda pública, delictes d'insolvència punible, quan el creditor sigui l'erari públic o, finalment, els delictes de contraban, i en aquests supòsits es permet l'accés públic a determinades dades personals del condemnat o del responsable civil.

A l'apartat segon es desplega la previsió anterior, i s'estableix que l'accés públic s'ha d'efectuar mitjançant la publicació d'un extracte de la decisió condemnatòria que contingui únicament les dades que permetin la identificació del procés, del condemnat i del responsable civil, el delicte pel qual ho hagi estat, així com la pena i la quantia de la responsabilitat civil imposada. D'aquesta manera queden plenament salvaguardats els

drets a la protecció de dades d'altres persones que hagin pogut participar en el procés, però que no estiguin afectades per la condemna, i es limita l'àmbit de la publicitat al que és estrictament necessari per complir la finalitat perseguida. L'extracte i la publicitat els ha d'efectuar el secretari judicial, qui, de conformitat amb el que assenyalen els articles 452 i següents de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, assumeix en exclusiva la funció de fe pública judicial i igualment ha assumit importants funcions en matèria d'execució de les sentències en els termes que estableixen les lleis processals.

La publicitat s'ha d'efectuar a través del «Butlletí Oficial de l'Estat», per la qual cosa les dades gaudeixen de la garantia addicional que suposa l'aplicació de la seva normativa específica, que impedeix un tractament indegut d'aquestes dades gràcies a la seva desindexació.

D'altra banda, per aconseguir que aquesta Llei pugui ser efectiva en un termini raonable, s'hi inclou una disposició transitòria única que permeti l'aplicació de la norma a totes les sentències que es dictin a partir de la seva entrada en vigor. S'introdueix així una retroactivitat mitjana que és admissible atès el caràcter processal i no sancionador de la mesura, i això de conformitat amb la doctrina constitucional relativa a l'abast de la retroactivitat en relació amb les normes que regulen el procés penal.

D'aquesta manera, si bé s'ha discutit el possible caràcter sancionador de la publicitat de la condemna penal, i en alguna ocasió s'ha assenyalat que la publicitat suposa una pena addicional, no és aquest el tractament que li han donat la legislació i la jurisprudència. És indubtable que determinades mesures processals poden tenir una connotació negativa per a l'acusat o condemnat; així, el caràcter públic del judici oral constitueix a vegades una càrrega addicional per a l'acusat, que es veu obligat a suportar l'anomenada pena del banc dels acusats, però aquesta càrrega no atorga per si mateixa una naturalesa sancionadora a les normes que regulen la presència necessària de l'acusat en el judici oral i el seu caràcter públic, sinó que es consideren càrregues processals derivades de l'aplicació dels principis i les garanties processals.

En altres supòsits, el Codi penal ha establert que la condemna en virtut de determinats delictes sigui objecte de publicitat. Malgrat la seva regulació en la norma esmentada, el mateix Codi penal configura aquests supòsits com a part del concepte de reparació del dany causat i, per tant, nega en aquests casos la seva naturalesa sancionadora, i en aquest sentit es pot citar l'article 216 relatiu al delictes d'injúries i calúmnies. En aquests casos, el legislador ha ponderat l'existència d'altres interessos en conflicte, com la necessitat de reparar per complet el bé jurídic protegit en cada cas, i ha autoritzat per a aquests supòsits la publicitat de la decisió i això sense necessitat de configurar-ho com a part de la sanció, sinó com a part de la responsabilitat civil perquè la seva naturalesa és tal en aquests casos.

En el supòsit dels delictes relacionats amb el frau fiscal, hi ha diverses raons d'interès públic que fonamenten la reforma que es pretén impulsar, tal com s'ha assenyalat anteriorment. La finalitat perseguida és reforçar en aquest àmbit concret els principis de publicitat judicial, transparència i eficàcia de les activitats públiques assenyalats abans, que, com que estan consagrats constitucionalment i són garants de la consecució dels interessos generals, han de prevaler en aquest cas sobre els drets individuals a la intimitat o la protecció de dades. No s'ha d'oblidar que en l'àmbit de la defraudació fiscal el bé jurídic protegit és en si mateix un bé públic, la qual cosa reforça la rellevància també pública dels delictes comesos en aquest àmbit concret enfront d'altres. En tot cas, en la reforma legal proposada s'introdueixen les garanties necessàries per garantir la proporcionalitat adequada de la mesura, i es dota així de la deguda coherència el nou model de publicitat de les dades tributàries que preveu l'article 95 bis de la Llei 58/2003, de 17 de novembre, general tributària, la naturalesa de la qual en cap cas es pot considerar sancionadora.

Tal com ha assenyalat el Consell General del Poder Judicial en l'informe 167/2015, «(...) es pot dir que la regulació projectada serveix a un interès general, pel fet que amb aquesta es pretenen assolir determinats objectius d'eficàcia administrativa i judicial i de màxima transparència, en la mesura en què no es projecta sobre totes les condemnes

penals, sinó sobre les referides a frau fiscal, així com les derivades dels delictes d'alçament de béns, insolvència punible i contraban que tenen com a subjecte perjudicat la hisenda pública, és a dir, delictes que tenen una incidència clara i manifesta en el compliment del deure constitucional que preveu l'article 31.1 CE».

Per aconseguir un tractament uniforme de les situacions previstes en la normativa tributària i d'acord amb les recomanacions efectuades pel Consell General del Poder Judicial en el mateix informe, s'introdueix a més una excepció a la publicitat de l'accés, en els casos en què s'hagi satisfet amb anterioritat a la fermesa de la sentència la totalitat de la quantia corresponent al perjudici causat a la hisenda pública per tots els conceptes.

A través de la disposició final primera corresponent, s'incorpora la declaració com a llei ordinària d'una nova disposició addicional quarta a la Llei orgànica 12/1995, de 12 de desembre, de repressió del contraban, a través de la qual s'estableixen normes de procediment en l'àmbit de la pràctica de liquidació del deute duaner i tributari, d'adopció de mesures cautelars i d'investigació patrimonial.

Finalment, s'hi inclou una disposició derogatòria, mentre que les disposicions finals restants al·ludeixen al títol competencial en virtut del qual es dicta aquesta Llei orgànica, i a la seva entrada en vigor, respectivament.

Article únic. *Modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.*

S'afegeix un nou article 235 ter a la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, amb la redacció següent:

«1. És públic l'accés a les dades personals contingudes en les decisions de les sentències fermes condemnatòries, quan s'hagin dictat en virtut dels delictes que preveuen els articles següents:

a) Els articles 305, 305 bis i 306 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.

b) Els articles 257 i 258 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, quan el creditor defraudat hagi estat la hisenda pública.

c) L'article 2 de la Llei orgànica 12/1995, de 12 de desembre, de repressió del contraban, sempre que hi hagi un perjudici per a la hisenda pública estatal o de la Unió Europea.

2. En els casos que preveu l'apartat anterior, el secretari judicial ha d'emetre un certificat en què s'han de fer constar les dades següents:

a) Les que permetin la identificació del procés judicial.

b) Nom i cognoms o denominació social del condemnat i, si s'escau, del responsable civil.

c) Delicte pel qual se l'hagi condemnat.

d) Les penes imposades.

e) La quantia corresponent al perjudici causat a la hisenda pública per tots els conceptes, segons el que estableixi la sentència.

Mitjançant una diligència d'ordenació el secretari judicial n'ha d'ordenar la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

3. El que disposa aquest article no és aplicable en cas que el condemnat o, si s'escau, el responsable civil hagi satisfet o consignat en el compte de dipòsits i consignacions de l'òrgan judicial competent la totalitat de la quantia corresponent al perjudici causat a la hisenda pública per tots els conceptes, amb anterioritat a la fermesa de la sentència.»

Disposició transitòria única. *Règim transitori.*

El que disposa aquesta Llei orgànica és aplicable a les sentències que es dictin després de la seva entrada en vigor.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

A l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica queden derogades totes les disposicions que s'oposin al que s'hi disposa.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei orgànica 12/1995, de 12 de desembre, de repressió del contraban.*

Es modifica la disposició final segona de la Llei orgànica 12/1995, de 12 de desembre, de repressió del contraban, que queda redactada de la manera següent:

«Disposició final segona. *Caràcter de la Llei.*

L'article 4 del títol I, els preceptes continguts en el títol II, així com els apartats 2 i 3 de la disposició addicional primera, la disposició addicional quarta, l'apartat 2 de la disposició transitòria única i l'apartat 2 de la disposició final primera de la present Llei tenen el caràcter de llei ordinària.»

Disposició final segona. *Títol competencial.*

La present Llei orgànica es dicta a l'empara de la competència que, en matèria de legislació processal, correspon a l'Estat de conformitat amb l'article 149.1.6a de la Constitució espanyola.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

La present Llei orgànica entra en vigor als dos mesos de la seva publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 10 de setembre de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY